

Nr 92.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 14 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—18:o hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 februari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Wigforss, anmäler uppkomna frågor om pension åt i det följande angivna, i statens tjänst anställda personer och anför därvid:

1:o.

Förre konstruktören vid arméförvaltningens fortifikationsdepartement, ingenjören Nils Sjunnesson. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Sjunnesson är född den 18 januari 1868 och alltså 68 år gammal; att han år 1893 avlagt examen vid tekniska skolans i Stockholm byggnadsyrkesskola;

att han av Stockholms stads byggnadsnämnd år 1904 förklarats behörig att i Stockholm utöva verksamhet såsom byggmästare;

att han från den 20 maj 1895 intill utgången av år 1935 eller alltså under något mer än 40 $\frac{1}{2}$ år varit anställd såsom konstruktör vid arkitektkontoret å arméförvaltningens fortifikationsdepartementets kasernbyrå;

att han under sin tjänstetid vid arkitektkontoret utarbetat ritningar, arbetsbeskrivningar och beräkningar till byggnadsarbeten för lantförsvaret, varjämte han fört arkitektkontorets ritningsdiarium och varit föreståndare för kontorets förråd av rit- och skrivmaterialier m. m., ävensom att hans arbete städse präglats av berömvärd noggrannhet, framstående skicklighet, stort intresse och synnerlig plikttröhet;

samt att Sjunnessons avlöning sedan år 1922 utgått med 6,400 kronor om året jämte dyrtidstillägg enligt för nyreglerade verk gällande grunder.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har — under framhållande att Sjunnessons under senaste år åtnjutna avlöning närmast motsvarade avlöningen inom vederbörlig ortsgrupp för e. o. befattningshavare i 21 löneklassen i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän vid försvarsväsendet, vilken löneklass utgör högsta löneklass i 18 lönegraden i samma löneplan — anfört, att departementet funne skäligt, att Sjunnesson komme i åtnjutande av väsentligen samma pension, som om han varit e. o. befattningshavare i 18 lönegraden och militära tjänstepensionsreglementet varit å honom tillämpligt. Departementet har därvid erinrat, att arméförvaltningen i utlåtande över upprättat förslag till revision av gällande tjänsteförteckning beträffande extra ordinarie befattningar vid försvarsväsendet föreslagit inrättande av ett antal extra ordinarie konstruktörsbefattningar i 18 lönegraden, av vilka en avsetts för de arbetsuppgifter, vilka ålegat Sjunnesson. Beträffande grunderna för pensionens beräkning har fortifikationsdepartementet anfört följande:

Enligt militära tjänstepensionsreglementet är pensionsunderlaget för manlig e. o. tjänsteman i 18 lönegraden 3,444 kronor. Om Sjunnesson varit e. o. tjänsteman och reglementet varit å honom tillämpligt, torde han av sin anställningstid hos arméförvaltningen, vilken vid hans avgång kan beräknas hava uppgått till minst 40 $\frac{1}{2}$ år, ägt att tillgodoräkna sig två tredjedelar eller 27 år såsom tjänstår för erhållande av pension. Då för full pension fordras 30 tjänstår, skulle Sjunnesson i enlighet härmed hava blivit berättigad till $\frac{9}{10}$ av full pension eller 3,100 kronor, vilket belopp för vinnande av delbarhet med 12 bör höjas till 3,108 kronor.

Statskontoret, som tillstyrkt pension åt Sjunnesson, har föreslagit, att pensionsbeloppet måtte bestämmas till 3,096 kronor. Statskontoret har härvid utgått från ett pensionsunderlag motsvarande $\frac{2}{3}$ av slutlönen, 5,160 kronor, å A-ort för e. o. befattningshavare i 18 lönegraden samt från beloppet av detta underlag gjort avdrag med 10 procent med hänsyn därtill att Sjunnesson icke haft att erlægga pensionsavgifter. Däremot har statskontoret icke såsom arméförvaltningens fortifikationsdepartement gjort någon reduktion av antalet tjänstår.

Genom den tjänsteförteckning beträffande extra ordinarie befattningar vid försvarsväsendet, som enligt kungörelse den 9 januari 1936 (nr 2) fastställts att träda i kraft den 1 juli 1936, hava inrättats konstruktörsbefattningar i 18 lönegraden, av vilka — såsom av det föregående framgår — en befattning avsetts för de arbetsuppgifter, vilka ålegat Sjunnesson å fortifikationsdepartementets kasernbyrå. Innehavarna av ifrågavarande konstruktörsbefattningar bliva pensionsberättigade enligt militära tjänstepensionsreglementet från och med den 1 juli 1936, då enligt av Kungl. Maj:t den 31 januari 1936 utfärdad kungörelse (nr 23) reglementets stadganden beträffande icke-ordinarie personal träda i kraft. Sjunnesson har emellertid avgått ur tjänst redan med utgången av år 1935 och kan sålunda icke författningsenligt komma i åtnjutande av pension. Lika med ämbetsverken anser jag, att sådan förmån bör genom framställning till riksdagen utverkas åt honom.

Vid beräkning av pensionsbeloppet hava arméförvaltningens fortifikationsdepartement och statskontoret från olika utgångspunkter kommit till praktiskt taget sammanfallande resultat. Då jag finner de av fortifikationsdepartementet tillämpade beräkningsgrunderna, vilka ansluta sig till militära tjänstepensionsreglementets bestämmelser rörande tjänstårsberäkningen, principiellt vara att föredraga, tillstyrker jag det av departementet föreslagna pensionsbeloppet, 3,108 kronor. På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre konstruktören vid arméförvaltningens fortifikationsdepartement, ingenjören Nils Sjunnesson må, räknat från och med den 1 januari 1936, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3,108 kronor.

2:o.

Förre sömmerskan Signe Maria Elisabet Carlsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Carlsson är född den 15 september 1882 och således 53 år gammal;

att hon varit anställd såsom sömmerska vid Göta livgardes intendenturverkstäder under en tid av 31 år 5 månader, nämligen från och med den 1 september 1902 till och med den 31 januari 1934, då hon på grund av sjukdom måst lämna sin anställning;

att hon enligt läkarintyg lider av kronisk neuros i utpräglad grad med hypertoni och på grund härav är varaktigt oförmögen till arbete, varmed hon kan försörja sig;

att hennes avlöning under åren 1929—1933 utgjort i medeltal omkring 1,050 kronor för år jämte dyrtidstillägg, som under år 1933 uppgått till 154 kronor;

samt att hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom varit nedsatt under

de senaste åren av anställningen vid regementet, i anledning varav hennes avlöning, vilken beräknats i förhållande till utfört arbete, under dessa år varit lägre än tidigare.

Sekundchefen för Göta livgarde har — med förmälan att statens pensionsanstalt på grund av tidpunkten för Carlssons avgång ur tjänst funnit henne icke vara författningsenligt berättigad till pension — hos Kungl. Maj:t hemställt om utverkande av pension åt Carlsson.

Arméförvaltningens intendents- och civila departement hava tillstyrkt pension åt Carlsson till belopp av 768 kronor för år, att utgå från och med den 1 februari 1934.

Statskontoret, som jämväl tillstyrkt pension åt Carlsson, har beträffande pensionsbeloppets storlek anslutit sig till arméförvaltningens intendents- och civila departements förslag.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 20 september 1935 medgivit, att till Carlsson finge från och med januari 1935 från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 60 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligen prövad, med skyldighet för henne att, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit sålunda medgivet understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel.

Jag tillstyrker, att pension beredes Carlsson. Likaledes biträder jag myndigheternas förslag om pensionens bestämmande till 768 kronor för år, vilket belopp sammanfaller med vad som skulle hava tillkommit Carlsson, om hon kvarstått i tjänst efter den 31 december 1934 och pension beviljats henne jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra sömmerskan vid Göta livgardes intendenturverkstäder Signe Maria Elisabet Carlsson må, räknat från och med den 1 februari 1934, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 768 kronor, varvid skall iakttagas den henne genom Kungl. Maj:ts beslut den 20 september 1935 ålagda återbetalningsskyldigheten.

3:o.

Förre extra befattningshavaren hos länsstyrelsen i Skaraborgs län Carl Axel Andersson. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson är född den 28 januari 1871 och alltså 65 år gammal; att han varit anställd såsom extra befattningshavare hos länsstyrelsen i

Skaraborgs län under något mer än 15 år, nämligen från november 1919 till och med den 31 mars 1935, då han på grund av sjukdom lämnat anställningen;

att han under större delen av anställningstiden förestått uppbördsavdelningen å landskontoret och därvid ombesörjt göromål, motsvarande landskontorists åligganden;

samt att han från och med den 1 juli 1928 uppburit lön jämte dyrtidstillägg, motsvarande vad som tillkommer tjänsteman med avlöning enligt 14 lönegraden 12 löneklassen i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län har gjort framställning om utverkande av pension åt Andersson till belopp av 1,000 kronor för år.

Statskontoret har anfört, att enär Andersson innehaft anställning allenast såsom extra befattningshavare hos länsstyrelsen, civila tjänstepensionsreglementet icke skulle hava blivit tillämpligt å honom, även om han kvarstått i tjänst efter reglementets ikraftträdande den 1 juli 1935. Med hänsyn till att Andersson under något mer än 15 år varit anställd i statens tjänst och på grund av sjukdom vore oförmögen till arbete, ville statskontoret ej motsätta sig, att någon pension utverkades åt honom. Med utgångspunkt från lönen för å A-ort placerad extra ordinarie tjänsteman i 14 lönegraden 12 löneklassen — 2,880 kronor — skulle med tillämpning av sedvanliga beräkningsgrunder pensionen för Andersson kunna fastställas till 864 kronor ($\frac{2}{3} \times 2,880 = 1,920$; $1,920 - 10\% \text{ härav} = 1,728$; $\frac{15}{30} \times 1,728 = 864$), vilket belopp statskontoret funne väl avvägt.

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension beredes Andersson. I fråga om pensionsbeloppets storlek finner jag mig böra biträda statskontorets förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre extra befattningshavaren hos länsstyrelsen i Skaraborgs län Carl Axel Andersson må, räknat från och med den 1 april 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 864 kronor.

4:o.

T. f. landsfogden Anton Johan Arvid Jacobson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Jacobson är född den 5 december 1881 och således 54 år gammal;

att han efter år 1905 avlagd examen till rikets rättegångsverk tjänstgjort vid polisväsendet under tiden 26 april 1906—30 juni 1914;

att han under tiden 28 januari 1918—3 mars 1919 tjänstgjort å landskontoret i Kronobergs län;

att han under tiden 31 mars 1919—9 september 1924 tjänstgjort såsom rättsbildat biträde i olika domsagor, därav såsom förste notarie från och med den 1 juli 1920;

att han varit av länsstyrelsen i Hallands län förordnad att från och med den 10 september 1924 intill utgången av samma år uppehålla befattningen såsom landsfogde i länet;

att han den 19 december 1924 av Kungl. Maj:t förordnats att tillsvidare vara landsfogde i Hallands län och för tid, varunder han i enlighet härmed uppehållit landsfogdebefattningen, åtnjutit för befattningen i stat upptagen lön — med avdrag av ett belopp, motsvarande ordinarie innehavare av landsfogdebefattning åvilande avgift för egen pensionering — ävensom tjänstgöringspenningar, varjämte han från och med den 1 juli 1926 uppburit tillfällig löneförbättring;

att han alltsedan den 9 februari 1934 varit tjänstledig på grund av sjukdom och jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1935 för närvarande åtnjuter dylik ledighet intill utgången av juni 1936;

att Jacobson under den tid av omkring 18 år, varunder han alltså varit anställd i statens tjänst, icke varit tjänstledig av anledning, som enligt 1907 års civila pensionslag medför avbrott i tjänstårsberäkning, i annan mån än att han under en tid av två månader varit suspenderad från tjänsten enligt av Göta hovrätt meddelat utslag;

samt att, därest Jacobson varit ordinarie innehavare av landsfogdetjänsten, för honom skulle hava gällt ett pensionsunderlag av lägst 3,400 kronor och högst 4,900 kronor.

Frågan om pension åt Jacobson var år 1935 föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning med anledning av en då föreliggande ansökning av Jacobson om erhållande av pension.

Till stöd för nyssnämnda ansökning åberopade Jacobson ett av professorn H. Sjöbring den 29 januari 1935 utfärdat läkarintyg av innehåll, att Jacobson, vilken senast sedan den 29 augusti 1934 vårdats å psykiatriska kliniken i Lund, på grund av sjukdom (organisk hjärnsjukdom) vore för framtiden oförmögen till tjänstgöring.

I utlåtande den 13 februari 1935 över berörda ansökning hemställde länsstyrelsen i Hallands län om utverkande åt Jacobson av sjukpension med 75 procent av det för landsfogdetjänst gällande högsta pensionsunderlaget, 4,900 kronor, med tillägg av pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Statskontoret anförde i utlåtande den 28 februari 1935. bland annat, att Jacobson, som ej tillhörde sådan personalgrupp, å vilken civila tjänstepensionsreglementet från och med den 1 juli 1935 bleve tillämpligt, icke vore innehavare av ordinarie tjänst och således icke heller kunde bliva berättigad till pension jämlikt 1907 års civila pensionslag. Emellertid syntes billighetsskäl tala för att Jacobson, i överensstämmelse med vad som tidigare medgivits i åtskilliga likartade fall, erhöle någon pension av statsmedel, när

han på grund av sjukdom nödgades lämna sin statsanställning. Vid beräkning av storleken av berörda pension syntes såsom utgångspunkt böra tjäna det pensionsunderlag, som gällde för ordinarie landsfogde, vilken ännu icke kommit i åtnjutande av något ålderstillägg, eller 3,400 kronor. I likhet med länsstyrelsen ansåge statskontoret, att i förevarande fall såsom grund för den fortsatta beräkningen borde tagas 75 procent av pensionsunderlaget eller sålunda 2,550 kronor. Om därefter omvandling skedde till s. k. ny pension, framkomme ett belopp av 3,468 kronor. Sistnämnda belopp syntes böra reduceras med 10 procent med hänsyn därtill att pensionsavgifter icke blivit erlagda, varvid efter avrundning erhöles ett pensionsbelopp av 3,120 kronor.

I *proposition* nr 207, punkt 13, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att Jacobson finge från och med månaden näst efter den, varunder han fråntredde förordnandet såsom landsfogde, under återstående livstiden från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension till det av statskontoret föreslagna beloppet, 3,120 kronor.

I utlåtande nr 45, punkt 35, anförde *bankoutskottet*, att utskottet för sin del icke funnit tillräckliga skäl föreligga för beredande av sjukpension åt Jacobson. Frånsett att Jacobsons tjänstgöring icke varit fri från anmärkning, kunde, enligt vad utskottet hade sig bekant, den sjukdom, på grund av vilken Jacobson jämlikt läkarintyg för framtiden förklarats oförmögen till tjänstgöring, anses vara i väsentlig mån självförvållad. Utskottet kunde följaktligen icke biträda Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag. Under åberopande härav hemställde bankoutskottet, att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke måtte av riksdagen bifallas.

Riksdagen beslöt i enlighet med vad bankoutskottet sålunda hemställt (riksd. skriv. nr 256).

Sedan Jacobson i maj 1935 till Kungl. Maj:t inkommit med ett i samma månad av professorn Sjöbring utfärdat läkarintyg, däri anförts, att Jacobson lede av dementia paralytica, vilken sjukdom icke skäligen kunde betraktas såsom självförvållad i sådan mening, att den ej skulle medföra rätt till pension, har Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att inkomma med utlåtande rörande frågan om beredande av pension åt Jacobson.

Medicinalstyrelsen (rättspsykiatriska nämnden) har i anledning härav den 19 september 1935 avgivit utlåtande och därvid — med bifogande av protokoll, hållet hos rättspsykiatriska nämnden — anført, att den sjukdom, varav Jacobson lede, enligt gängse medicinsk åskådning icke kunde anses såsom självförvållad.

Förnyade yttranden i ärendet hava sedermera, efter särskilda remisser, avgivits av länsstyrelsen i Hallands län den 28 oktober och av statskontoret den 23 december 1935.

Länsstyrelsen i Hallands län har i sistberörda yttrande — med åberopande av medicinalstyrelsens utlåtande och under anförande, att det enligt länsstyrelsens mening vore uppenbart obilligt att lämna Jacobson utan all pension,

när han på grund av sjukdom entledigades från landsfogdeförordnandet — anslutit sig till det av statskontoret i dess förenämnda utlåtande den 28 februari 1935 framlagda förslaget om beredande av pension åt Jacobson till belopp av 3,120 kronor för år.

Statskontoret har i sitt förnyade utlåtande anfört att, även om i förevarande fall sjukdomen skulle vara självförvållad, denna omständighet enligt tidigare praxis icke ansetts böra inverka vid bedömandet av frågan om sjukpension. Under erinran härom och med hänvisning till medicinalstyrelsens utlåtande har statskontoret tillstyrkt, att hos 1936 års riksdag måtte utverkas pension åt Jacobson med det av ämbetsverket tidigare föreslagna beloppet, 3,120 kronor för år.

Den ytterligare utredning rörande Jacobsons sjukdom, som förebragts efter det frågan om pension åt honom år 1935 var föremål för prövning, synes mig böra föranleda ett förnyat övervägande från statsmakternas sida av denna fråga. Enligt min mening skulle det vara obilligt, om Jacobson — vilken haft statsanställning under omkring 18 år och dessförinnan under cirka 8 år fullgjort annan allmän tjänst — skulle efter entledigande lämnas utan pension. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att förslag i ämnet ånyo förelägges riksdagen.

Vad pensionens storlek beträffar, har det i 1935 års proposition föreslagna och av myndigheterna nu ånyo tillstyrkta beloppet av 3,120 kronor uträknats i anslutning till de grunder, som gälla beträffande sjukpension för pensionsberättigade befattningshavare i statens tjänst. Såsom av utredningen framgår, har emellertid Jacobsons tjänstgöring såsom landsfogde icke varit fri från anmärkning. Även om detta förhållande måhända kan finna sin förklaring i hans sjukdom, bör det kanske tillmätas viss betydelse vid bestämmandet av pensionens storlek. Med hänsyn härtill vill jag nu för min del förorda, att pensionen bestämmes till 2,700 kronor för år.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att t. f. landsfogden i Hallands län Anton Johan Arvid Jacobson må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder förordnandet såsom landsfogde, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2,700 kronor.

5:o.

Förra extra tvättbiträdet Augusta Vilhelmina Bergström. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bergström är född den 25 juni 1872 och alltså närmare 64 år gammal; att hon såsom extra tvättbiträde arbetat vid Mariebergs sjukhus vid Kri-

stinehamn under olika tider från år 1898 till och med den 11 september 1934, dock med sammanhängande avbrott under åren 1904—1911;

att Bergström, som åtnjutit avlöning i form av dagpenning, under anställningstiden vid sjukhuset utfört arbete under ett dagantal, motsvarande tillhoppa omkring 22 år, varav 13 år 8 månader 11 dagar i en följd från och med ingången av år 1921;

samt att hennes medelinkomst för år utgjort under de senaste 5 åren omkring 1,060 kronor.

Enär Bergström lämnat sin anställning före ingången av år 1935, har tillämpning å henne av de år 1934 utfärdade bestämmelserna angående pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst icke kunnat ifrågakomma.

Medicinalstyrelsen har med anledning av en av direktionen för Mariebergs sjukhus hos styrelsen gjord, den 30 oktober 1934 dagtecknad framställning hemställt, att Bergström måtte genom proposition till riksdagen beredas pension med ett såsom skäligt ansett belopp av 540 kronor för år. *Medicinalstyrelsen* har därvid erinrat, att i vissa fall årliga understöd av riksdagen beviljats extra arbetare, vilka, utan att hava innehaft någon befattning vid statens sinnessjukhus, under en lång följd av år haft kontinuerlig anställning vid dylika sjukhus.

Statskontoret, som jämväl tillstyrkt pension åt Bergström, har anført, att med hänsyn till Bergströms anställningsförhållanden grunderna för kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst i förevarande fall lämpligen borde vinna tillämpning. I enlighet härmed borde, då anställningstiden för Bergström överstege 20 men icke uppginge till 25 år, pensionsbeloppet skäligen bestämmas till 528 kronor.

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension beredes Bergström. Pensionen synes, i anslutning till vad jag under punkten 2 tillstyrkt, böra beräknas enligt de grunder, som innefattas i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585), och alltså bestämmas till det av statskontoret föreslagna beloppet, 528 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra extra tvättbiträdet vid Mariebergs sjukhus vid Kristinehamn Augusta Vilhelmina Bergström må, räknat från och med den 1 oktober 1934, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 528 kronor.

6:o.

Assistenten och kamreraren vid Chalmers tekniska institut, ingenjören Ernst Viktor Brobäck. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Brobäck är född den 4 januari 1872 och således 64 år gammal;

att han varit anställd vid Chalmers tekniska institut, sedan år 1900 såsom assistent och sedan den 1 juni 1917 jämväl såsom kamrerare;

att han i egenskap av assistent haft att fullgöra en tjänstgöring, vilken under de senaste tio läsåren omfattat i medeltal 21 veckotimmar;

att han såsom assistent uppburit arvode, vilket under de senaste tio läsåren i medeltal uppgått till 4,198 kronor för år, jämte nyreglerat dyrtidstillägg;

samt att han sedan den 1 juli 1926 såsom kamrerare åtnjutit arvode av 2,500 kronor för år jämte nyreglerat dyrtidstillägg.

Styrelsen för Chalmers tekniska institut har, efter ansökan av Brobäck, gjort framställning i syfte att Brobäck måtte vid avgång ur tjänst efter uppnådd levnadsålder av 65 år komma i åtnjutande av pension.

Statskontoret har — under erinran att riksdagen tidigare beviljat pension åt assistent vid tekniska högskolan och Chalmers tekniska institut (bankoutsk. utl. 24/1929, p. 94, och 42/1934, p. 35) — tillstyrkt pension åt Brobäck till belopp av 4,008 kronor för år ($4,198 + 2,500 = 6,698$; $\frac{2}{3} \times 6,698 = 10$ procent $= 4,019$ eller jämkat 4,008).

Då de av Brobäck innehavda anställningarna vid Chalmerska institutet tillsammans torde hava utgjort hans huvudsakliga sysselsättning, tillstyrker jag, att pension beviljas honom vid avgång ur tjänst efter uppnådd ålder av 65 år. Det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, som uträknats i direkt relation till löneförmåner å G-ort, synes dock vara väl högt. Med utgångspunkt från det i förhållande till A-ortslön bestämda pensionsunderlaget i den lönegrad för nyreglerade ordinarie tjänstemän, vars slutlön å G-ort närmast motsvarar Brobäck's sammanlagda avlöningsförmåner, och med reduktion för bristande pensionsavgifter enligt av statskontoret tillämpad beräkningsgrund synes mig pensionsbeloppet böra bestämmas till i runt tal 3,300 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att assistenten och kamreraren vid Chalmers tekniska institut, ingenjören Ernst Viktor Brobäck må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sina anställningar, dock tidigast från och med den 1 februari 1937, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3,300 kronor.

7:o.

Extra biträdet vid domkapitelsexpeditionen i Lund Fredrik Axel Elis Malmström. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Malmström är född den 23 mars 1872 och således den 23 mars 1937 uppnår 65 års ålder;

att han sedan den 12 augusti 1893 eller sålunda mer än 42 år varit anställd såsom extra biträde vid domkapitelsexpeditionen i Lund;

att Malmström städse haft full daglig tjänstgöring och icke innehaft annan befattning vid sidan av nämnda tjänst;

att Malmström såsom extra biträde åtnjutit arvode, vilket sedan den 1 juli 1928 enligt Kungl. Maj:ts cirkulär den 22 juni 1928 angående ny stat för domkapitlens expeditioner m. m. uppgått till — förutom nyreglerat dyrtids-tillägg — 4,200 kronor för år;

samt att enligt nyssnämnda cirkulär för Malmström tillämpats de bestämmelser i fråga om semester, sjukavlöning m. m., som gälla för extra ordinarie tjänsteman i 13 lönegraden 16 löneklassen.

Domkapitlet i Lund har — under framhållande att Malmström enligt domkapitlets förmenande borde med hänsyn till de arbetsuppgifter, som åvilade honom, likställas med befattningshavare i 15 lönegraden — hemställt om utverkande av pension åt Malmström från den 23 mars 1937 till ett årligt belopp av 2,844 kronor, motsvarande det enligt civila tjänstepensionsreglementet bestämda pensionsunderlaget för extra ordinarie tjänsteman i sistnämnda lönegrad.

Statskontoret har likaledes tillstyrkt pension åt Malmström. Då Malmströms lön närmast motsvarar slutlönen (16 löneklassen) för extra ordinarie tjänsteman i 13 lönegraden i den ortsgрупп (D), till vilken staden Lund är hänförd, har emellertid statskontoret ansett pensionsbeloppet böra bestämmas till 2,196 kronor, motsvarande i avrundat tal hel pension för extra ordinarie tjänsteman i 13 lönegraden, 2,436 kronor, efter avdrag av en tiondel med hänsyn till att Malmström icke haft att erlægga avgifter för sin pensionering.

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension beredes Malmström vid avgång ur tjänst efter uppnådd ålder av 65 år. Beträffande storleken av pensionsbeloppet biträder jag statskontorets förslag, vilket innebär, att pensionen skulle bestämmas med utgångspunkt från pensionsunderlaget för extra ordinarie tjänsteman i den lönegrad, mot vilken de av Malmström senast åtnjutna löneförmånerna närmast svara.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra biträdet vid domkapitelsexpeditionen i Lund Fredrik Axel Elis Malmström må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, dock tidigast från och med den 1 april 1937, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2,196 kronor.

8:o.

Läroverksvaktmästaren Alfred Karlsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Karlsson är född den 8 oktober 1868 och således 67 år gammal;

att han utan avbrott tjänstgjort såsom vaktmästare vid samrealskolan (tidigare samskolan) i Filipstad sedan den 1 juli 1910;

att han beräknas komma att lämna vaktmästarbefattningen den 1 juli 1936, vid vilken tidpunkt han sålunda innehaft befattningen under 26 år;

samt att hans löneförmåner utgöras av kontant grundlön om 1,500 kronor för år, varå utgår dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder, samt fri bostad om två rum och kök jämte värme och lyse, vilka naturaförmåner uppskattats till ett värde av 550 kronor för år efter ortens pris.

Karlsson har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Lokalstyrelsen vid samrealskolan i Filipstad har tillstyrkt ansökningen.

Skolöverstyrelsen har hemställt om pension åt Karlsson till belopp av 1,140 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Den av Karlsson innehavda vaktmästarbefattningen är att hänföra till den pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i ett år 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för andre vaktmästare vid högre allmänt läroverk samt för vaktmästare vid de flesta av de dåvarande realskolorna. Full pension har åt dylika befattningshavare under senare år av riksdagen beviljats med 1,320 kronor för år vid en levnadsålder av omkring 65 år och en tjänstålder av minst 30 år. I överensstämmelse härmed torde pensionen åt Karlsson böra beräknas efter nämnda belopp för hel pension. Då Karlsson emellertid vid avskedstagandet den 1 juli 1936 torde komma att innehava en tjänstetid av endast 26 tjänstår, synes pensionen åt honom böra bestämmas till $\frac{26}{30}$ av 1,320 kronor eller, efter jämkning till närmaste med tolv jämnt delbara tal, 1,140 kronor.

Statskontoret har anslutit sig till vad skolöverstyrelsen anfört och hemställt.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vaktmästaren vid samrealskolan i Filipstad Alfred Karlsson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, dock tidigast från och med den 1 juli 1936, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,140 kronor.

9:o.

Läroverksmaskinisten Per August Wahlgren. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Wahlgren är född den 23 maj 1866 och således nära 70 år gammal;

att han sedan den 1 oktober 1897 eller under mer än 38 år varit anställd såsom maskinist vid högre allmänna läroverket i Uppsala;

samt att hans årliga löneförmåner sedan den 1 augusti 1930 utgjort *dels* grundlön och ålderstillägg om tillhopa 1,800 kronor, varå dyrtidstillägg utgått enligt för oreglerade verk gällande grunder, *dels* extra lönetillägg till belopp av 960 kronor, *dels* ock fri bostad jämte vedbrand och lyse, vilka naturaförmåner uppskattats till ett årligt värde av 700 kronor.

Wahlgren har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Rektorn ävensom *lokalstyrelsen vid högre allmänna läroverket i Uppsala* hava tillstyrkt den av Wahlgren gjorda ansökningen.

Skolöverstyrelsen har hemställt om pension åt Wahlgren till belopp av 1,584 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Wahlgrens maskinistbefattning är att hänföra till den pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i ett år 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för förste vaktmästare vid högre allmänna läroverk. Full pension har åt dylika befattningshavare under senare år av riksdagen beviljats med 1,584 kronor för år vid en levnadsålder av omkring 65 år och en tjänstålder av minst 30 år. I överensstämmelse härmed synes jämväl åt Wahlgren böra beviljas pension till nämnda belopp.

Statskontoret har anslutit sig till skolöverstyrelsens hemställan.

I enlighet med ämbetsverkens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att maskinisten vid högre allmänna läroverket i Uppsala Per August Wahlgren må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

10:o.

Vaktmästaren vid hantverksskolan i Växjö för blinda kvinnor Edvard Ragnar Bayard. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bayard är född den 25 maj 1873 och således nära 63 år gammal;

att han varit anställd vid Gotlands infanteriregemente under tiden 24 april 1893—31 december 1904 eller alltså omkring 11 år 8 månader, därav såsom distinktionskorpral sedan den 31 december 1899;

att han innehaft anställning såsom vaktmästare vid förskolan för blinda i Växjö från och med den 24 oktober 1909 intill utgången av juni 1935, vid vilken tidpunkt skolan nedlades, samt under tiden därefter vid den nyupprättade, i nyssnämnda skolas lokaler inrymda hantverksskolan i Växjö för blinda kvinnor;

att han väntas komma att avgå från sin vaktmästarbefattning med utgån-

gen av juni 1936, vid vilken tidpunkt hans anställningstid såsom vaktmästare vid förenämnda skolor alltså uppgår till omkring 26 år 8 månader;

samt att hans kontanta avlöningsförmåner under de senaste fem åren uppgått till i medeltal 1,724 kronor för år jämte dyrtidstillägg enligt för statens oreglerade verk gällande grunder, varjämte han åtnjutit förmån av fri bostad om ett rum och kök jämte värme och lyse, vilka naturaförmåner uppskattats till ett årligt värde av 500 kronor.

Styrelsen för förskolan för blinda i Växjö, tillika interimsstyrelse för hantverksskolan i Växjö för blinda kvinnor, har anhållit om utverkande av pension åt Bayard.

Inspektören för blindundervisningen har tillstyrkt framställningen.

Skolöverstyrelsen har framhållit, att den av Bayard innehavda vaktmästarbefattningen syntes kunna ungefärligen likställas med vaktmästarbefattning, hänförlig till den pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i dess år 1911 avgivna förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för andre vaktmästare vid allmänna läroverk m. fl. Under erinran att full pension åt dylika befattningshavare under senare år av riksdagen beviljats med 1,320 kronor för år har överstyrelsen hemställt, att pension måtte beredas Bayard med sistnämnda belopp.

Statskontoret har anslutit sig till skolöverstyrelsens hemställan.

Ehuru Bayard icke kan räkna 30 tjänstår i anställning vid ifrågavarande skolor, torde likväl med hänsyn till hans föregående militärtjänstgöring pensionen böra beräknas till det belopp, som pläгат utgöra full pension för andre vaktmästare vid allmänna läroverk m. fl. Med biträdande av ämbetsverkens förslag hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vaktmästaren vid hantverksskolan i Växjö för blinda kvinnor Edvard Ragnar Bayard må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,320 kronor.

11:o.

Förra tamburvakten vid Kungl. biblioteket Ingrid Maria Ericsson, född Nilsdotter. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ericsson är född den 29 december 1867 och således 68 år gammal;

att hon under tiden 1 januari 1912—30 november 1935 eller nära 24 år varit anställd såsom tamburvakt vid Kungl. biblioteket;

att hennes tjänstgöring vid biblioteket omfattat upppassning av besökande, telefonpassning m. m., och krävt en daglig arbetstid av 7 timmar;

samt att hennes avlöning utgjort 1,620 kronor för år jämte nyreglerat dyrtidstillägg.

Riksbibliotekarien har anhållit, att pension till skäligt belopp måtte utverkas åt Ericsson.

Statskontoret har — med framhållande att med hänsyn till Ericssons tjänsteställning beredande av pension åt henne icke syntes kunna ske i annan ordning än genom framställning till riksdagen — tillstyrkt pension åt Ericsson till belopp av 756 kronor ($= 23/30 \times 2/3 \times 1,620$, efter avdrag av tio procent och avrundning till närmast högre med 12 jämnt delbara tal).

Genom beslut den 1 november 1935 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Ericsson finge från och med månaden näst efter den, då hon entledigades från sitt uppdrag, tills vidare intill utgången av budgetåret 1935/1936 från åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 63 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, med skyldighet för henne att, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit det sålunda medgivna understödet, till nämnda anslag återbetala för samma tid uppburna understödsmedel.

Även jag förordar, att pension utverkas åt Ericsson. Det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, 756 kronor för år, har jag ansett mig kunna tillstyrka. Jag hemställer alltså, att *Kungl. Maj:t* måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra tamburvakten vid Kungl. biblioteket Ingrid Maria Ericsson, född Nilsson, må, räknat från och med den 1 december 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 756 kronor, varvid skall iakttagas den henne jämlikt *Kungl. Maj:ts* beslut den 1 november 1935 ålagda återbetalningsskyldigheten.

12:o.

Journalförerskan vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet Eva Julia Matilda Klosterberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Klosterberg är född den 3 augusti 1870 och således 65 år gammal;

att hon sedan år 1889 eller under mer än 46 år tjänstgjort såsom journalförerska vid Karolinska mediko-kirurgiska institutets pediatrika poliklinik;

att nämnda tjänstgöring tagit i anspråk en daglig arbetstid av omkring 3 timmar;

samt att Klosterbergs avlöning utgjort under tiden 1 januari 1921—30 juni 1927 900 kronor och under tiden härefter 1,200 kronor för år jämte nyreglerat dyrtidstillägg.

Kanslern för rikets universitet har, med anledning av en av Karolinska institutets lärarkollegium gjord framställning, hemställt om pension åt Klosterberg.

Statskontoret, som inhämtat, att ifrågavarande anställning varit Klosterbergs huvudsakliga sysselsättning, har med hänsyn härtill samt till Klosterbergs långvariga tjänstgöring icke velat motsätta sig, att pension beredes Klosterberg. Ämbetsverket har föreslagit, att pensionen måtte bestämmas till ett belopp av 600 kronor för år.

Ehuru ifrågavarande anställning varit förenad med mycket obetydlig tjänstgöringsskyldighet, har jag med hänsyn till den osedvanligt långa anställningstiden ansett mig kunna tillstyrka, att pension beredes Klosterberg. Beträffande storleken av pensionen finner jag mig böra biträda statskontorets förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att journalförelserkan vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet Eva Julia Matilda Klosterberg må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 600 kronor.

13:o.

Förra städerskan Carolina Sofia Nilsson, född Johansdotter. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nilsson är född den 3 oktober 1867 och således 68 år gammal;

att hon under åren 1905—1920 varit anlitad för utförande av skurningsarbete m. m. vid folkskoleseminariet i Linköping samt från och med år 1921 till och med den 31 juli 1935 innehaft anställning såsom städerska därstädes;

att hennes avlöning, som före år 1921 utgjort högst 30 kronor för månad, från och med sistnämnda år utgått med 600 kronor för år jämte dyrtidstillägg, varjämte hon åtnjutit fri bostad om ett rum med kokvrå jämte värme och lyse, vilka sistnämnda förmåner uppskattats till ett värde av 200 kronor för år efter ortens pris;

att hennes make, som är 73 år gammal, år 1925 drabbats av sjukdom och därefter icke kunnat utföra något arbete;

samt att makarna Nilsson icke hava några barn eller andra anhöriga, som äro skyldiga att bidra till makarnas underhåll.

Rektorn vid folkskoleseminariet i Linköping har hos skolöverstyrelsen hemställt, att pension måtte utverkas åt Nilsson, och därvid efter vissa beräkningsgrunder ifrågasatt ett pensionsbelopp av 225 kronor för år.

Skolöverstyrelsen har tillstyrkt pension åt Nilsson till belopp av 325 kronor för år.

Statens pensionsanstalt har i ärendet anfört följande:

Pension enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare kan icke beredas Nilsson, eftersom hennes avlöningsförmåner understigit 1,250 kronor för år.

Beträffande frågan, huruvida villkoren för pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss ar-

betarpersonal i statens tjänst kunna anses vara i detta fall uppfyllda, vill anstalten uttala såsom sin mening, att Nilsson först från och med år 1921, då hon blev städerska vid seminariet, innehaft sådan anställning i statens tjänst, som utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla, och sålunda vid den 3 oktober 1927 fyllde 60 år ej kunnat räkna mera än omkring 6 tjänstår i dylik anställning. Vid sådant förhållande torde icke heller enligt sistnämnda kungörelse någon pension kunna tillkomma henne.

I anslutning härtill vill anstalten erinra om föredragande departementschefens uttalande i proposition nr 222 till 1934 års riksdag (sid. 166), varav torde få anses framgå, att avsikten med tillkomsten av de generella pensioneringsbestämmelserna för arbetarpersonal varit, att för framtiden pensionering av sådan personal icke vidare skulle ifrågakomma i annan ordning än genom tillämpning av antingen arbetarpensionsreglementet eller förenämnda kungörelse nr 585/1934. I enlighet härmed anser sig anstalten icke kunna tillstyrka bifall till skolöverstyrelsens förslag, att Nilsson beredes pension genom hänvändelse till riksdagen.

Anstalten vill dock med hänsyn till den jämförelsevis långa tid, Nilsson utfört arbete i statens tjänst, ifrågasätta, huruvida icke lämpligen en engångsgratifikation bör tillerkännas henne, förslagsvis till ett belopp av 600 kronor.

Statskontoret har anslutit sig till vad statens pensionsanstalt i ärendet anfört.

På sätt av det föregående framgår, har tjänstepensionsreglementet för arbetare icke kunnat vinna tillämpning på Nilsson, enär hennes avlöningsförmåner understigit 1,250 kronor för år. Statens pensionsanstalt, som för allmänna civilförvaltningens och försvarsväsendets vidkommande har att pröva frågor om pension jämlikt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, har funnit pension icke heller kunna beredas Nilsson enligt nämnda kungörelse. Enligt bestämmelserna i denna kungörelse erfordras för beslut om pension, att arbetaren vid den tidpunkt, då han uppnår 60 års ålder, under en tid av sammanlagt minst 15 år innehaft sådan anställning i statens tjänst, som utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla, dock att, där sammanlagda tiden i dylik anställning endast obetydligt understiger 15 år, pension likväl må kunna beviljas, om arbetaren under avsevärd tid innehaft annan statsanställning. Såvitt utredningen i ärendet giver vid handen, har Nilsson allenast från och med år 1921 till och med juli månad 1935 eller under omkring 14 $\frac{1}{2}$ år innehaft sådan anställning vid folkskoleseminariet i Linköping, som utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla. Med hänsyn till den jämförelsevis långa tid, varunder Nilsson före år 1921 biträtt med städerskegöromål vid seminariet, anser jag likväl, i anslutning till grunderna för nyss återgivna bestämmelser, anställningstidens längd i förevarande fall icke böra utgöra hinder för beredande av pension åt henne. Enligt författningsbestämmelserna föreligger emellertid ännu ett hinder för beredande av pension, nämligen att anställningstiden till avsevärd del infaller efter det Nilsson uppnått 60 års ålder. I detta avseende innebära författningsföreskrifterna en viss skärpning av tidigare praxis, sammanhängan-

Departements-
chefen.

de med de nya pensionsreglementenas regler om tjänstårsberäkningens upphörande vid uppnådd pensionsålder och en strävan att avkoppla äldre arbetskraft. Enligt de principer, som före ikraftträdandet av de nya pensioneringsföreskrifterna tillämpades av Kungl. Maj:t och riksdagen, skulle den omständigheten, att tjänstetiden till väsentlig del infaller efter uppnådd normal pensionsålder, icke i och för sig hava uteslutit från möjlighet till erhållande av pension. Det synes mig skäligt, att man vid bedömande av frågor om pension åt anställningshavare, som avgått kort efter de nya pensionsbestämmelsernas ikraftträdande, tager viss hänsyn till denna tidigare praxis i syfte att utjämna övergången mellan äldre och nyare pensioneringsgrunder. I enlighet med denna uppfattning vill jag för egen del förorda att, utan hinder av förut angivna omständigheter, pension utverkas åt Nilsson.

Pensionen synes lämpligen kunna bestämmas till 360 kronor eller något mindre än det belopp, som skulle hava utgått, därest föreskrifterna i nyssnämnda kungörelse den 7 december 1934 (nr 585) varit tillämpliga.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan vid folkskoleseminariet i Linköping Carolina Sofia Nilsson, född Johansdotter, må, räknat från och med den 1 augusti 1935, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 360 kronor.

14:o.

Ingenjörbiträdet Carl Arvid Myhrman. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Myhrman är född den 2 augusti 1861 och således 74 år gammal;

att han sedan den 10 oktober 1916, dock till en början med vissa avbrott, varit anställd hos lantbruksstyrelsen såsom ingenjörbiträde å kulturtekniska byrån, vilken anställning han beräknas komma att lämna den 1 juli 1936;

samt att han efter ikraftträdandet av kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, såsom extra befattningshavare uppburit avlöning enligt 8 löneklassen, motsvarande begynnelselöneklassen för 10 lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän och upptagande ett årligt lönebelopp å G-ort av 2,988 kronor.

Enär Myhrman icke innehar annan anställning än såsom extra tjänsteman, är civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 (nr 442) icke tillämpligt å honom.

Lantbruksstyrelsen har hemställt, att pension måtte utverkas åt Myhrman till belopp av 1,044 kronor för år. Därvid har styrelsen anfört, bland annat, följande:

I skrivelse den 17 december 1928 föreslog lantbruksstyrelsen, att pension måtte beredas Myhrman. Denna framställning föranledde dock icke någon åtgärd. Myhrmans jämförelsevis korta tjänstgöringstid, omkring $10\frac{1}{2}$ år, torde härvid hava spelat en avgörande roll. Ehuru Myhrman vid nämnda skrivelses avlåtande redan uppnått 67 års ålder, kvarstår han fortfarande i tjänst. Trots sin höga ålder är Myhrman nämligen i besittning av en sällsynt vitalitet och kan ännu på ett fullt tillfredsställande sätt sköta sina åligganden.

Under den närmare framtiden torde emellertid Myhrman komma att lämna sin ifrågavarande anställning. Med anledning härav vill lantbruksstyrelsen nu förnya sin framställning om pension åt honom.

Myhrman var före sin anställning hos lantbruksstyrelsen självständig jordbrukare. Under de första åren av sin anställning hos styrelsen inkallades Myhrman till tjänstgöring endast i mån av behov. Hans anställning var till följd härav icke oavbrutet sammanhängande. Sedan den 1 januari 1920 har dock Myhrman oavbrutet tjänstgjort i styrelsen, och hans sammanlagda effektiva anställningstid uppgår till något över 17 år.

De arbetsuppgifter å kulturtekniska byrån, Myhrman har att utföra, bestå huvudsakligen i kontrollering av beräknad kubikmassa och annan siffergranskning beträffande till lantbruksstyrelsen med ansökning om statsunderstöd inkomna förslag till torrlägningsföretag, utarbetande av tabeller till lantbruksstyrelsens årliga berättelse angående åtgärder för jords torrläggning, granskning av lantbruksingenjörernas årsberättelser, dagböcker och resplaner m. m.

Dessa arbetsuppgifter, som kräva stor noggrannhet och uppmärksamhet, har Myhrman städse fullgjort på ett synnerligen gott, av stor pålitlighet präglad sätt. Lantbruksstyrelsen håller under sådana förhållanden fortfarande före, att Myhrman är värd det erkännande, som beviljandet av en årlig pension skulle innebära.

Till utgångspunkt vid beräkning av pensionens storlek synes böra tagas gällande pensionsunderlag för 10 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän eller 2,040 kronor. Då Myhrman icke erlagt några pensionsavgifter, bör detta underlag reduceras med 10 procent. Myhrman kan emellertid ej åberopa mer än 17 för pension beräkneliga tjänstår, i följd varav pensionens belopp skulle utgöra $\frac{17}{30}$ av det sålunda reducerade underlaget eller efter avjämning till närmast högre i helt krontal med tolv jämnt delbara tal 1,044 kronor.

Statskontoret har anfört, att det synts ämbetsverket tveksamt, huruvida pension borde beredas Myhrman, som först vid jämförelsevis hög ålder anställdes i statens tjänst. I betraktande av att hans sammanlagda effektiva anställningstid numera uppgår till över 17 år, har statskontoret dock icke velat motsätta sig att dylik förmån utverkas åt honom. Statskontoret har emellertid ansett pensionsbeloppet böra, med utgångspunkt från lönen på A-ort för tjänsteman i 8 löneklassen, bestämmas till 792 kronor ($\frac{2}{3} \times 2,340 - 10$ procent härå = 1,404; $\frac{17}{30} \times 1,404 = 795:60$ eller avrundat 792).

I proposition nr 201 till 1929 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag om pension åt Myhrman. Detta förslag avslogs dock av riksdagen med hänsyn till Myhrmans korta anställningstid och jämförelsevis sena inträde

i statstjänst (bankouts. utl. nr 24, p. 109). Då Myhrman emellertid fått kvarstå i tjänst och numera kan räkna en anställningstid av omkring 17 år, har jag i likhet med statskontoret icke velat motsätta mig, att pension beredes honom vid hans avgång, vilken torde böra äga rum senast med utgången av juni 1936. Beträffande pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ingenjörbiträdet å lantbruksstyrelsens kulturtekniska byrå Carl Arvid Myhrman må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 792 kronor.

15:o.

Torvingenjören Thure Gustaf Thorgny Björkman. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Björkman är född den 27 januari 1871 och alltså 65 år gammal;

att Björkman, vilken under åren 1894—1900 varit anställd som lärare vid lantbruksskolor, såsom torvtjänsteman innehaft statsanställning från och med år 1903, till en början som torvassistent samt från och med den 1 maj 1904 som andre torvingenjör eller, såsom denna befattning från och med år 1915 benämnes, torvingenjör;

att Björkman beräknas komma att lämna sin anställning den 30 juni 1936; samt att han som torvingenjör senast uppburit ett årligt arvode å 4,000 kronor jämte ålderstillägg å sammanlagt 1,000 kronor ävensom dyrtidstillägg enligt de grunder, som gälla för statens befattningshavare vid oreglerade verk, varjämte han i berörda egenskap ägt — jämlikt kungörelse den 21 maj 1920 (nr 216) — uppbära arvode för vissa utförda utredningsarbeten m. m.

Kommerskollegium har gjort framställning om utverkande av pension åt Björkman från och med den 1 juli 1936 till belopp av 3,000 kronor för år.

Statskontoret har tillstyrkt bifall till kommerskollegii framställning.

I anslutning till ämbetsverkens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att torvingenjören Thure Gustaf Thorgny Björkman må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3,000 kronor.

16:o.

Navigationsskolevaktmästaren Anders Hjalmar Andersson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson är född den 9 februari 1869 och således 67 år gammal;

att han sedan den 11 november 1889 eller under mer än 46 år varit anställd såsom vaktmästare vid navigationsskolan i Göteborg, från vilken anställning han begärt avsked från och med den 1 juli 1936;

samt att hans avlöningsförmåner för närvarande utgöras av kontant lön å 2,000 kronor för år jämte dyrtidstillägg samt fri bostad med värme och lyse, vilka naturaförmåner uppskattats till ett årligt värde av 1,000 kronor, varjämte han uppbär särskilda arvoden med 300 kronor för år för skötsel av navigationsskolans tornur m. m., med 200 kronor för år för visst bestyr med stormvarningssignaleringen för meteorologisk-hydrografiska anstaltens räkning samt med 240 kronor för år för städning av i navigationsskolan inrymda lokaler för sjökarteverkets kontrollstation.

Kommerskollegium har, med anledning av en av direktionen för navigationsskolan hos kollegium gjord framställning, hemställt om pension åt Andersson till belopp av 1,584 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Befattningen såsom vaktmästare vid navigationsskolan i Göteborg synes med hänsyn till göromålens omfattning m. m. kunna jämföras med vaktmästarbefattning, hänförlig till den pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i ett år 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för förste vaktmästare vid högre allmänna läroverk. Full pension har åt dylika befattningshavare under senare år av riksdagen beviljats med 1,584 kronor för år. I anslutning härtill anser kollegium, att pension till enahanda belopp bör beredas Andersson.

Statskontoret har biträtt kommerskollegii förslag.

I enlighet med myndigheternas förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vaktmästaren vid navigationsskolan i Göteborg Anders Hjalmar Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

17:o.

Förra städerskan Agnes Maria Andersson, född Melin. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson är född den 1 april 1866 och således nära 70 år gammal;

att hon varit anställd såsom städerska hos generalpoststyrelsen från och med den 1 oktober 1903 till och med den 30 september 1932;

att städningsarbetet tagit i anspråk i genomsnitt under åren 1903—1920 nära 7 timmar och under de följande åren 1 3/4 timma om dagen;

att Andersson i ersättning för städningsarbetet uppburit i medeltal under åren 1903—1920 omkring 660 kronor och under tiden därefter 300 kronor för år;

samt att hon såsom änka efter förre postiljonen Erik Gustaf Andersson, vilken avlidit den 1 oktober 1935, åtnjuter pension från civilstatens änke- och pupillkassa till belopp av 528 kronor för år jämte dyrtidstillägg, vilken pension utgör hennes enda inkomst.

Enär Andersson avgått från sin anställning i statens tjänst redan under år 1932, kan hon icke komma i åtnjutande av pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Generalpoststyrelsen har gjort framställning om beredande av pension åt Andersson till belopp av 408 kronor för år.

Statskontoret har anslutit sig till generalpoststyrelsens förslag.

Med åberopande av vad i ärendet förekommit och under erinran att det föreslagna pensionsbeloppet sammanfaller med vad som skulle utgått, därest bestämmelserna i förenämnda kungörelse den 7 december 1934 varit tillämpliga och hänsyn icke tagits till tiden efter år 1920, då Andersson endast haft obetydlig tjänstgöring, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan hos generalpoststyrelsen Agnes Maria Andersson, född Melin, må, räknat från och med den 1 januari 1936, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 408 kronor, att utgå av postmedel.

18:o.

Trädgårdsdirektören vid statens järnvägar Enoch Cederpalm. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Cederpalm är född den 8 oktober 1867 och således 68 år gammal;

att han år 1891 avlagt trädgårdsmästarexamen vid svenska trädgårdsförningens elevskola i Stockholm och därefter erhållit utbildning i Sverige och utlandet i trädgårdsyrkets olika grenar;

att han, efter anställning i enskild tjänst samt flerårig egen trädgårdsrörelse och verksamhet såsom konsulterande trädgårdsarkitekt, den 16 september 1910 anställts såsom trädgårdsdirektör vid statens järnvägar med uppgift att handhava den fackliga ledningen av och överinseendet över planterings- och trädgårdsväsendet vid statens järnvägar, vilken anställning han fortfarande innehar;

att han i sistnämnda egenskap sedan den 1 september 1931 åtnjutit årligt arvode av 9,500 kronor jämte nyreglerat dyrtidstillägg;

samt att han ej innehar annan anställning än vid statens järnvägar och ej heller åtnjuter pension på grund av tidigare anställning.

Järnvägsstyrelsen har hemställt om pension åt Cederpalm och därvid anfört, bland annat, följande:

Med hänsyn till Cederpalms jämförelsevis långa anställningstid och synnerligen förtjänstfulla verksamhet vid statens järnvägar, varunder planteringsväsendet erhållit en för statens järnvägar och, med hänsyn till järnvägarnas stora utsträckning, även för det allmänna värdefull, i vida kretsar uppskattad utveckling, synes det järnvägsstyrelsen skäligt, att pension beredes honom.

I fråga om storleken av pensionen åt Cederpalm har järnvägsstyrelsen anfört, att pensionsbeloppet i förevarande fall lämpligen syntes böra bestämmas med utgångspunkt från avlöningens storlek. Då avlöningsbeloppet, 9,500 kronor, vore avvägt med hänsyn till dyrortsförhållandena i Stockholm, kunde motsvarande avlöning å lägsta dyrort beräknas utgöra 7,800 kronor, varav $\frac{2}{3}$ eller 5,200 kronor kunde förutsättas utgöra pensionsunderlag. Med hänsyn till att pensionsavgifter ej erlagts syntes reducere av nyssnämnda belopp — i överensstämmelse med de grunder, som av riksdagen under senare tid tillämpats — böra ske med tio procent. Styrelsen ansåge därför en pension av 4,680 kronor vara skälig, därest Cederpalm vid sin avgång ur statens järnvägars tjänst komme att innehava en anställningstid av minst 30 år. Skulle avgången ske, innan denna tid uppnåtts, borde pensionen avkortas i förhållande till tjänstetidens längd.

Statskontoret, som jämväl tillstyrkt pension åt Cederpalm, har anfört, att ämbetsverket funne det av järnvägsstyrelsen beräknade pensionsunderlaget lämpligt såsom utgångspunkt för pensionens bestämmande men för sin del ansåge tjänstårsberäkning icke böra komma i fråga efter den tidpunkt, då Cederpalm uppnådde 67 års ålder. I anslutning härtill har statskontoret förordat, att pensionsbeloppet måtte fastställas till ($\frac{24}{30} \times 4,680 =$) 3,744 kronor.

Med anledning av vad statskontoret sålunda anfört har *järnvägsstyrelsen* i en senare till Kungl. Maj:t inkommen skrift framhållit, att det vore i verkets intresse att Cederpalm bibehölles i tjänst, så länge han alltjämt vore vid full vigör, och att det med hänsyn härtill måste anses väl motiverat, att Cederpalm vid pensionsbeloppets bestämmande finge räkna tjänstår in till tiden för avgång ur statens järnvägars tjänst.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att pension utverkas åt Cederpalm. I anslutning till principerna i civila tjänstepensionsreglementet anser jag det dock icke böra ifrågakomma att, på sätt järnvägsstyrelsen föreslagit, för Cederpalm — vilken redan uppnått 68 års ålder — skulle räknas tjänstår för den ytterligare tid han kan komma att kvarstå i sin anställning. Å andra sidan är att märka, att Cederpalm, om han blivit underkastad civila tjänste-

pensionsreglementet, skulle fått räkna tjänstår för något längre tid än enligt statskontorets förslag, nämligen intill tidpunkten för reglementets ikraftträdande den 1 juli 1935. Jag förordar, att pensionen för Cederpalm med iakttagande av denna tjänstårsberäkning och med utgångspunkt från det av järnvägsstyrelsen angivna beloppet för hel pension bestämmes till $(25/30 \times 4,680 =) 3,900$ kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att trädgårdsdirektören vid statens järnvägar Enoch Cederpalm må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 3,900 kronor, att utgå av trafikmedel.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—18:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Allan Broomé.